

Η Υπερκαυκασία μετά τις εκλογές στην Αρμενία

Πέραν της σημασίας της για τη θέση της Αρμενίας μεταξύ Δύσεως και Ρωσίας, η επικράτηση του πρωθυπουργού Νικόλ Πασινιάν κατά τις πρόσφατες βουλευτικές εκλογές στην Αρμενία αποτελεί και επικύρωση της πολιτικής του ως προς τις σχέσεις της Αρμενίας με το Αζερμπαϊτζάν και την Τουρκία. Αν και ο ίδιος είχε εκλεγεί το 2018 χωρίς να αποκλίνει από τις πάγιες θέσεις της αρμενικής εξωτερικής πολιτικής, τα πράγματα άλλαξαν άρδην μετά την πρώτη ήττα των αρμενικών δυνάμεων κατά το φθινόπωρο του 2020.

Αναγνωρίζοντας το χάσμα των στρατιωτικών και διπλωματικών δυνατοτήτων μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και της Αρμενίας και την -τουλάχιστον - απροθυμία της Ρωσίας να αποτρέψει ή να αντισταθμίσει την τουρκική υποστήριξη προς το Αζερμπαϊτζάν, η κυβέρνηση Πασινιάν έφθασε στο σημείο να αναγνωρίσει την αζερική κυριαρχία επί του Ναγκόρνο Καραμπάχ.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Η στάση αυτή δεν έφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα στις αρμενοτουρκικές σχέσεις. Η Τουρκία είχε κλείσει τα χερσαία σύνορά της με την Αρμενία το 1993 μετά τις αρμενικές επιτυχίες κατά τον τότε πόλεμο του Ναγκόρνο

Καραμπάχ και έθετε ως προϋπόθεση για την επαναλειτουργία των συνοριακών διαβάσεων την αποκατάσταση της εδαφικής κυριαρχίας του Αζερμπαϊτζάν. Όταν η τελευταία απεκαταστάθη συνεπεία των πολέμων του 2020 και 2023, η Τουρκία δεν προχώρησε στο άνοιγμα των συνόρων. Ευθυγραμμισμένη με τις νέες απαιτήσεις του Αζερμπαϊτζάν για την τροποποίηση του αρμενικού συντάγματος και την απάλειψη των αναφορών στο Ναγκόρνο Καραμπάχ πριν από την σύναψη συνθήκης ειρήνης. Πολλοί αναλυτές θεωρούν ότι η υπαναχώρηση της Τουρκίας αποτελεί ένδειξη ότι έχει επιτρέψει στο Αζερμπαϊτζάν να υπαγορεύει τη δική της εξωτερική πολιτική στην Υπερκαυκασία. Το Αζερμπαϊτζάν από την πλευρά του εκμεταλλεύθηκε την ραγδαία αύξηση της στρατηγικής του σημασίας ως εναλλακτικής πηγής υδρογονανθράκων για την ευρωπαϊκή αγορά, λόγω των απαντών ενεργειακών κρίσεων που προκάλεσαν η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, οι διαδοχικές πολεμικές συγκρούσεις και η αποσταθεροποίηση της Μέσης Ανατολής, με αποκορύφωμα την αμερικανοϊσραηλινή επίθεση εναντίον του Ιράν. Επιπλέον, η παρουσία της αζερικής μειονότητας στο Ιράν συνέβαλε στην ανάδειξη του Αζερμπαϊτζάν σε πυλώνα των αμερικανοϊσραηλινών επιχειρήσεων εναντίον του Ιράν αλλά και στην αύξηση του αμερικανικού ενδιαφέροντος για την περιοχή.

Μπορεί η παρέμβαση του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Ντόναλντ Τραμπ να οδήγησε τον Αύγουστο του 2025 στην υπογραφή συμφωνίας για την ίδρυση του διαδρόμου TRIPP (Trump Route for International Peace and Prosperity) και να αποσκοπεί στο να άρει άλλο ένα σημαντικό κώλυμα στην αποκατάσταση των σχέσεων Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν, καθώς εξασφαλίζει την απρόσκοπτη επικοινωνία μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και του θύλακος του Ναχitsεβάν χωρίς να αμφισβητηθεί η αρμενική κυριαρχία επί του διαδρόμου. Η εμπέδωση, όμως, της διαδικασίας περιφερειακής ειρηνεύσεως θα απαιτούσε μια περισσότερο εποικοδομητική στάση τόσο από την Τουρκία όσο και από το Αζερμπαϊτζάν. Το άνοιγμα των χερσαίων συνοριακών διαβάσεων μεταξύ Τουρκίας και Αρμενίας αλλά και η απελευθέρωση των αρμενίων πολιτικών κρατούμενων στο Μπακού θα αποτελούσαν βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπιλκεντ και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του ΕΝΙΑΜΕΤ